

UMJETNIČKA GALERIJA
BOSNE I HERCEGOVINE

Raspoznavanje i analiza elemenata likovnog jezika u djelima Dobrivoja Beljkašića

didaktički materijal za nastavnike Likovne kulture
u višim razredima osnovnih škola kao prateći dio
izložbe: "Slikar nemirne mašte: sto godina od
rođenja Dobrivoja Beljkašića"

**BRIDGING
HISTORIES**
learn. make. share.

Autorica didaktičkog materijala:

Aida Šarac Berbić, MA historije umjetnosti
Muzejska pedagogica Umjetničke galerije Bosne i
Hercegovine

Autori projekta i digitalne platforme “Bridging Histories”,
ko-autori didaktičkog materijala:

Joanna Burch – Brown, dr. filozofije
George Francis

Spoljna saradnica na izradi didaktičkog materijala:

Dragana Smart

Autorice fotografija djela reprodukovanih u publikaciji i CD-u:

Amra Mahmutović
Lejla Voljevica Radović

Sarajevo, oktobar 2023.

Povod za nastanak i značaj didaktičkog materijala pred Vama

U drugoj polovini 20. stoljeća, kada se muzeologija počela razvijati u pravcu zadovoljenja potreba generalne publike putem dodatnih aktivnosti i programa obrazovnog karaktera, muzejski ali i pedagoški stručnjaci shvatili su da se sadržaji muzejskih zbirki mogu koristiti kao vrijedni didaktički materijali koji će iskustvenim procesom učenja nadopuniti podučavanje u redovnom školskom sistemu.

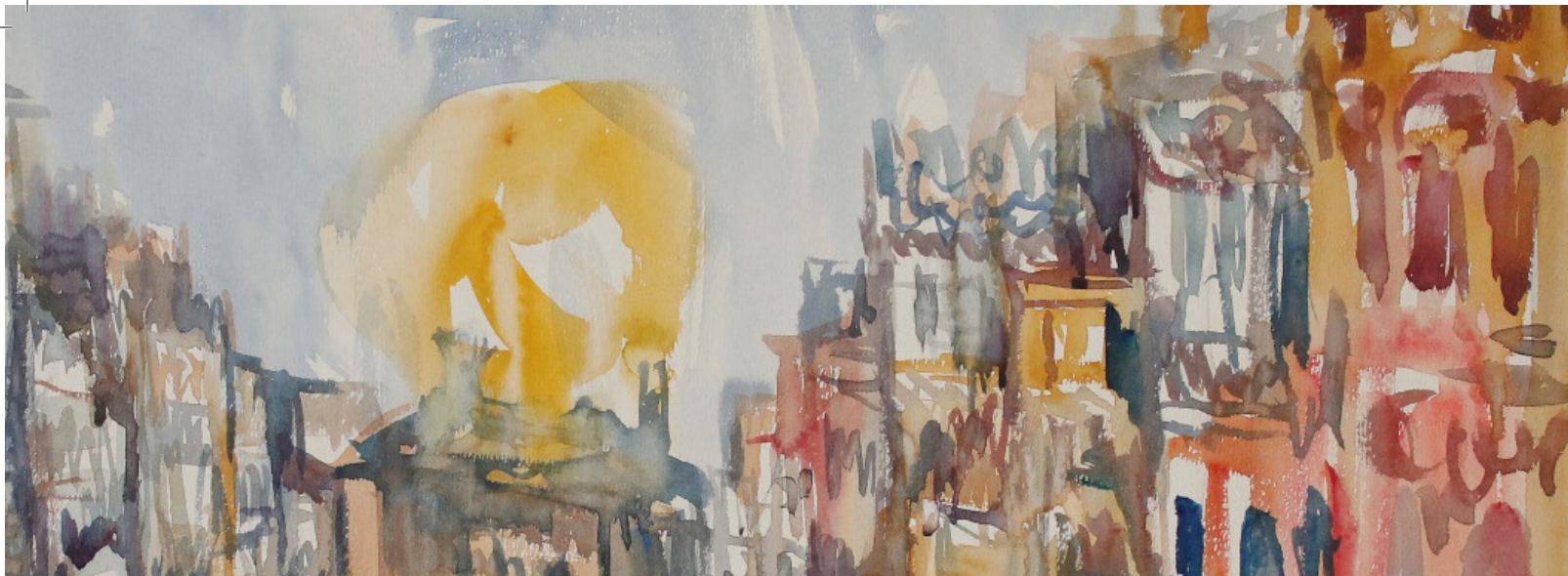
Kategorije vrijednosti predmeta koji se čuvaju u muzejima prirodoslovnog, historijskog ili enciklopedijskog tipa, su očigledne i mogu se vrlo lako povezati sa kurikulumom predmeta koji se podučavaju u osnovnoškolskom obrazovanju. Sadržaji zbirki umjetničkog tipa su primarno estetske vrijednosti i mogu se koristiti kao vrijedni didaktički materijali u podučavanju u nastavi likovne kulture. Ulaganjem dodatnih napora, sadržaji zbirki muzeja umjetnosti, mogu se povezati sa književnošću, prirodom i društvom, nastavom iz demokratije i drugim predmetima.

Povod za nastanak ove sveske je izložba pod nazivom *“Slikar nemirne mašte: povodom sto godina od rođenja Dobrivoja Beljkašića, 1923-2023”* koju muzej Umjetnička galerija Bosne i Hercegovine u saradnji sa Ambasdom Velike Britanije realizuje u periodu od 26. 10 – 09. 11. 2023. godine.

Izložba prikazana u Galeriji predstavlja selektovani dio umjetničkog opusa Dobrivoja Beljkašića, iz kojeg smo izvojili djela koja svojom formalnom i estetskom kvalitetom učenicima mogu demonstrirati primjenu elemenata likovnog jezika u praksi ovog umjetnika. Nadamo se da ćete sadržaje ovog didaktičkog materijala, zajedno sa CD-om na kojem su reprodukcije Beljkašićevih djela u visokoj rezoluciji, iskoristiti u radu sa učesnicima starijih razreda osnovnih škola.

Uloga Dobrivoja Beljkašića u razvoju predmeta Likovna kultura

Dobrivoje Beljkašić (Vlasenica, 1923 – Bristol, 2015.) punih 16 godina radio je na Višoj Pedagoškoj školi u Sarajevu (1954 – 1970.) kao honorarni asistent i predavač na predmetima Crtanje, Slikanje i Grafika u Grupi za likovnu umjetnost. Od osnivanja Pedagoške akademije u Sarajevu (1963. godine) biran je na dužnost šefa katedre i rukovodioca nastavne grupe Likovna umjetnost. Od 1956. godine aktivno je sudjelovao u reformi nastave iz likovne oblasti u Osnovnim i kadrovsim školama, kao i na pitanjima usavršavanja nastavnika iz ovih oblasti. Kao član Republičke komisije, učestvovao je u izradi nastavnog plana i programa iz likovnog vaspitanja u reformisanom sistemu osnovnoškolskog obrazovanja. Bio je član Upravnog odbora i član Savjeta Više pedagoške škole i školskog odbora Srednje Škole Primijenjenih umjetnosti u Sarajevu, kao i član Republičke komisije za otkup umjetničkih djela. Od 1971. godine bio je saradnik Republičkog prosvjetno – pedagoškog Zavoda za unaprijeđenje školstva u Bosni i Hercegovini u oblasti likovnog vaspitanja. Za potrebe Zavoda izradio je i nastavni program za seminar usavršavanja nastavnika likovnog vaspitanja u osnovnim školama u BiH. Saradivao je sa Zavodom za izdavanje udžbenika BiH, kao recenzent i kao ilustrator. Povodom obilježavanja dvadeset godina od osnivanja i rada Više Pedagoške škole u Sarajevu, 1966. godine, dobio je odlikovanje predsjednika Republike – Orden rada SRBIH sa srebrnim vijencem, koje je dodjeljivano u socijalističkoj Jugoslaviji za značajne zasluge na polju obrazovanja, nauke, umjetnosti, kulture i drugih područja javnog djelovanja.

Pozdravne riječi autora projekta i digitalne platforme “Bridging Histories”

Veliko nam je zadovoljstvo pridružiti se ovom obrazovnom projektu muzeja Umjetnička galerija Bosne i Hercegovine, kako bismo slavili umjetničko djelo Dobrivoja Beljkašića i pomogli novoj generaciji mladih ljudi da rastu kao umjetnici i kreativci.

Ovaj edukativni paket poziva mlade ljude da istražuju svijet umjetnosti kroz elemente likovnog jezika Dobrivoja Beljkašića, te da se pridruže našem globalnom projektu kako bismo izrazili i proslavili ko smo, povezali se sa svojim korijenima, učili jedni od drugih i napravili pozitivne promjene za budućnost.

Život i djelo Dobrivoja Beljkašića utjelovljuju ideale “Bridging Histories” o povezivanju kultura, premošćivanju podjela, slavljenju različitosti i jačanju društva kroz kreativno obrazovanje. Veći dio svog života u Sarajevu ovaj umjetnik posvetio je razvoju kreativnog talenta mladih ljudi i vještinama nastavnika za podršku razvoju sveobuhvatnih pojedinaca kroz vizuelno umjetničko obrazovanje. Bio je fasciniran simbolikom mostova, prepoznajući njihovu inherentnu ljepotu kao djela ljudskog kreativnog nastojanja, te kao metaforu za povezivanje ljudi, vremena i mjesta.

Svaka lekcija u ovom obrazovnom paketu za početnu tačku uzima jedno djelo Dobrivoja Beljkašića, istražujući njegov izraz kroz likovne elementa i završava kreativnim zadatkom povezanim sa šest aktivnosti Bridging Histories:

1. "Ja sam iz..." poezija ili slika
2. Recepti
3. Historija ulica
4. Porodična historija
5. Spomenici i spomen obilježja
6. Pokretači promjena

Svrha ovih aktivnosti je slaviti međusobne priče, različitosti, razviti bolje razumijevanje drugih i zajednički osjećaj ponosa. Dok učenici dovršavaju svoje umjetničke radove, mi se nadamo da ćete ih podijeliti sa nama u online galeriji “Bridging Histories”. Jedva čekamo vidjeti vaša umjetnička djela i čuti vaše priče!

Dr Joanna Burch-Brown and George Francis

Ovdje podijelite svoja umjetnička djela i priče

Elementi likovnog jezika: LINIJA

Naziv djela: "Pjetao"

Tehnika: tuš i tempera

Godina nastanka: 1971.

Emotivni karakter linije: likovno/
estetsko svojstvo linije

Obrazovni ishodi vježbe: učenici će nakon ove vježbe biti u mogućnosti raspoznati i analizirati estetski karakter linije i izraziti svoje emotivno stanje posredstvom crteža/slike.

Potaknite detaljnije vizuelno opažanje kod Vaših učenika postavljajući im pitanja koje oblike i forme zapažaju na ovoj slici, koje tokove linija prepoznaju i koji oblik u konačnici tvore linije zajedno. Kako bi jasnije shvatili karakter linija na djelu "Pjetao", postavite im pitanje da li su linije jasne ili zamucene/ razlivene i koju vezu ima vizuelni rezultat sa likovnom tehnikom kojom se umjetnik koristio. Zatražite dobrovoljni odgovor od nekoliko učenika iz razreda na pitanje koju emociju u njima budi i ova slika.

Kao likovni zadatak, zatražite od učenika da slobodnim odabirom likovne tehnike načine svoje umjetničko djelo od linija različitog karaktera putem kojeg će iznijeti svoje trenutno emotivno stanje. Prije toga, razgovarajte sa učenicima o tome kakvo emotivno stanje može nositi određena linija: uglasta, stroga i prava – stanje **napetosti ili ljutnje**, zaobljena, valovita, talasasta – **emociju ugone ili zaljubljenosti**, razigrana linija, isprepletena – emotivno stanje **radoznalosti ili začuđenosti**. Neka razmisle o tome šta im njihova trenutna emocija želi poručiti, da li misle da ih ta emocija vodi u pravom smjeru i kada su prvi put osjetili ovu emociju. Cilj ove aktivnosti je da se djeca povežu sa sobom samima i da razviju osjećaj vrijednosti samih sebe.

👉 **Umjetničke radove učenika nastale u okviru kreativnog zadatka podijelite sa Bridging Histories na temu "Ja sam iz..."Konstruktivni karakter linije**

Konstruktivni karakter linije

Naziv djela: “Pogled s mog prozora”

Tehnika: ulje na platnu

Godina nastanka: 1955.

Obrazovni ishodi vježbe: učenici će nakon ove vježbe biti u mogućnosti da samostalno razlože linijsku strukturu crteža/slike; učenici će saznati nova imena ulica i javne spomenike iz svoje lokalne zajednice.

Kroz razgovor sa učenicima dokučite njihov stav o tome da li se linija kao građivni likovni element može podjednako koristiti u crtačim i slikarskim tehnikama. Uz pomoć vizuelnog predloška “Pogled s mog prozora”, objasnite im da se umjetnici uspješno koriste linijom u svrhu stvaranja strukture i kompozicije podjednako slikarskim tehnikama kao i crtačima.

Kako bi učenici samostalno uočili konstruktivni karakter linija na slici “Pogled s mog prozora”, postavite im pitanje koje smjerove linija uočavaju na ovoj slici i koji je njihov međusobni odnos.

Za kreativni zadatak, zamolite učenike da zamisle stanovnike stambenih objekata koji su prikazani na slici. Neka zamisle koji su profili tih ljudi, koji su njihovi svakodnevne kućanske obaveze. Neka učenici za sljedeći čas naprave crtež, sliku ili fotografiju mjesta iz njihove okoline, koje za njih ima poseban značaj. Na sljedećem času uz pomoć nastalih fotografija, crteža i slika razvijte diskusiju među učenicima o tome zašto su ta mjesta za njih posebna.

➔ **Podijelite umjetničke radove učenika nastale u okviru kreativnog zadatka sa Bridging Histories na temu “Historija ulica”**

Linija u funkciji kreiranja ritma

Naziv djela: "Principov most II"

Tehnika: akvarel

Godina nastanka: 1969.

Obrazovni ishodi vježbe: nakon ove vježbe učenici će biti u mogućnosti samostalno uočiti ritam na slici/cртеžu i da odrediti format slike.

Posmatrajući ovu sliku na času na kojem obrađujete nastavnu jединicu ritma, zatražite od djece da uoče elemente koji se ponavljaju na ovoj slici (polukružne lukove mosta, uspravne kratke linije koje tvore ogradu mosta i krugove i trokutiće kao dekorativne arhitektonske elemente mosta). Svi navedeni elementi načinjeni su linijama koje imaju slikarski kvalitet. Zatražite od djece da odrede koja je glavna linija na ovoj slici koja određuje njen format.

Objasnite učenicima historijski značaj Principovog mosta koji je naslikan na ovom umjetničkom djelu. Pitajte učenike da li nakon što su saznali šta se na ovom mostu desilo prije više od stotinu godina, ovu sliku doživljavaju drugačije i da li ona sada za njih ima i dodatne vrijednosti osim estetskih.

Zaražite od učenika da Vam navedu historijske spomenike ili javne skulpture iz svog lokalnog okruženja. Razgovarajte sa učenicima o spomenicima/javnim skulpturama u Vašoj lokalnoj zajednici, o tome zašto su oni bitni za ljude koji sada žive u tom okruženju. Neka za sljedeći čas skiciraju ili fotografišu spomenik iz javnog prostora i neka ga istraže. Pitajte ih da li se njihov odnos prema tom spomeniku promijenio nakon što su ga istražili. Da li se značaj spomenika u današnje vrijeme promijenio u odnosu na vrijeme u kojem je nastao.

➔ **Podijelite umjetničke radove učenika nastale u okviru kreativnog zadatka sa Bridging Histories na temu "Monumenti"**

Deskriptivna funkcija linije

Naziv djela: “Tabaci”

Tehnika: tuš i olovka

Godina nastanka: 1951.

Obrazovni ishodi vježbe: učenici će nakon ove vježbe biti u mogućnosti samostalno razspoznati deskriptivne linije i razumjet će termin teksture; naučit će o jednom dijelu socijalno – kulturološke historije stare jezgre grada Sarajeva.

Analizirajte zajedno sa učenicima linije korištene na crtežu “Tabaci”. Objasnite učenicima kako je umjetnik koristio različite linije u dočaravanju različitih tekstura na arhitektonskim objektima sa slike (kratke polukružne linije za ćepeneke na trgovkama sa Baščaršije) i puhanje vjetra kroz krošnju visoke topole sa lijeve strane crteža kombinovanjem gušće posloženih uspravnih ukošenih linija tuša sa kratkim kovrčavim linijama olovkom koje krošnji daju obris. Razgovarajte sa učenicima o tome zašto su linije brda u pozadini slabijeg intenziteta.

Ispričajte učenicima kako je Baščaršija bila zanatski i trgovački centar Sarajeva u davna vremena i kako su vješte zanatlije u svojim trgovkama svakodnevno izrađivali različite predmete za svakodnevnu upotrebu od vune, bakra, kože, tekstila i dr. Zamolite

učenike da zamisle zvukove i mirise u to vrijeme kada je stara Baščaršija zvonila od vrijednih ruku zanatlija različitih vjeroispovijesti.

Neka učenici kod kuće za sljedeći čas crtežom ili riječima ilustruju zvukove, mirise i aktivnosti u staroj zanatsko – trgovačkoj Baščaršiji pa razgovarajte o tome na času. Razgovarajte o nematerijalnom kulturno – historijskom naslijeđu naše države, a to su znanja i vještine o izradi različitih predmeta za svakodnevnu upotrebu.

➔ **Podijelite umjetnička djela učenika nastala u okviru kreativnog zadatka sa Bridging Histories na temu “Historija ulica”**

Elementi likovnog jezika: OBLIK/FORMA

Naziv djela: "Portret prijatelja, glumca Safeta Pašalića"

Tehnika: ulje na platnu

Godina nastanka: 1965.

Geometrijski oblici/forme

Obrazovni ishodi vježbe:

učenici će razumjeti element likovnog jezika oblik/formu i znat će identificirati geometrijske oblike koji tvore strukturu slike ili crteža.

Razgovarajte sa učenicima o neobičnom likovnom izrazu koji je Beljkašić koristio kako bi prikazao portret svog prijatelja. Tražite od učenika da raspoznaju različite geometrijske oblike koji tvore naslikano lice: trougao za nos i područje ispod očiju i čela. Objasnite učenicima na koji način je Beljkašić ujednačio likovni tretman lica i pozadine: isprepličući geometrijske forme i oblike, kreirajući na taj način apstraktnu pozadinu. Osim geometrijskih oblika i formi, kakve se još bojene plohe oblika izdvajaju na portretisanom licu?

Pitajte učenike zašto je umjetnik za lice koristio boje koje inače ne nalazimo na ljudskoj koži: plava, crvena, žuta, bijela, tamnosiva?

Do sljedećeg časa, neka učenici intervjuišu jednog od članova svojih porodica, neka ih pitaju o porijeklu, najdražoj ulici u gradu, najdražem receptu, važnom spomeniku iz grada u kojem žive i koju bi promjenu voljeli napraviti u društvu i okruženju.

Npr. mogu postaviti ova pitanja:

Odakle potičeš? Koji je tvoj omiljeni recept i kakve ti uspomene evocira? Ima li neka ulica koja ti je draga? Zašto ti je draga?

Ispričaj mi nešto interesantno iz historije tvoje porodice/o svom podrijetlu.

Da li ima neki spomenik koji tebi nešto znači? Da li želiš da podijeliš sjećanje na nekoga ko ti znač?

Da li radiš na nečemu što utiče pozitivno na tebe ili tvoju okolinu?

Nakon toga, neka učenici svojom omiljenom likovnom tehnikom (akvarel, drvena olovka, flomasteri...) načine portret intervjuisanog člana porodice uz pomoć geometrijskih elemenata (trokut za nos, kvadrati i trokuti za obraze, krugovi za oči). Neka pokažu portret članovima svoje porodice.

➔ **Podijelite umjetnička djela učenika nastala u okviru kreativnog zadatka sa Bridging Histories na temu "Porodična historija"**

Organske forme

Naziv djela: “Sarajevo“

Likovna tehnika: tuš

Godina nastanka: 1969.

Obrazovni ishodi vježbe: učenici će imati sposobnost raspoznavanja i razlikovanja različitih oblika i formi: geometrijskih i naturalističkih/ organskih; razumjet će pojam apstraktne umjetnosti

Skrenite učenicima pažnju na neobične oblike i forme od kojih su sačinjeni arhitektonski oblici grada na laviranom crtežu tušem: forme su vijugave, razlivene – organske. Neka učenici upotrijebe svoju maštu i neka kažu na šta ih asociiraju pojedinačni oblici sa ovog crteža: na oblike iz prirode poput vitica, cvijeća, lišća... Zatim neka pokušaju raspoznati koje konkretno arhitektonski oblike je umjetnik Beljkašić htio prikazati sa ovim neobičnim formama.

Apstraktnu umjetnost učenicima objašnjavamo uz pomoć simbola. Prvo ih pitamo kako se danas označava ljubav, aludirajući na emotikon srca koji koristimo u digitalnoj komunikaciji kako bismo izrazili ljubav. Zatim ih pitamo da pravo ljudsko srce izgleda tako, na šta oni daju negativan odgovor. Učenicima objašnjavamo da postoje određeni

univerzalni oblici za koje su se ljudi nepisano dogovorili da označavaju apstraktne pojmove kao što su: ljubav, sloboda, želja...te oblike nazivamo simbolima.

Za kreativni zadatak motivirajte učenike da u željenoj likovnoj tehnici nacrtaju/naslikaju kvart u kojem žive koristeći se organskim/naturalističkim formama. Neka upotrijebe svoju maštu i neka oblici i forme na njihovim radovima imaju karakter apstrakcije.

➔ **Podijelite umjetnička djela učenika nastala kao rezultat kreativnog zadatka sa Bridging Histories na temu “Ja sam iz...”**

Prazne forme/oblici

Naziv djela: "Brodice u Dubrovačkoj luci"

Tehnika: akvarel

Godina nastanka: 1988.

Obrazovni ishodi vježbe: učenici će steći razumijevanje pojma praznih oblika/formi i prevladat će strah od praznog prostora na crtežu/slici

Na ovoj slici u akvarel tehnici umjetnik je bojama naznačio brodice privezane u Dubrovačkoj luci, morske valove, dok uz koji su brodice privezane i dio neba. Oblici i forme su nepravilni i nejasni, oni samo daju naznaku slikanih 'predmeta' i pojava. Određeni dio slike umjetnik je ostavio ne-tretiran bojom, ovo su prazne mase i volumeni.

Razgovarajte sa učenicima o tome da umjetnici vrlo često određene dijelove crteža i slika ostavljaju neobojenim kako bi postigli određeni vizuelni efekat. Nekada umjetnici rade na papiru u boji, pa iskoriste boju papira kao pozadinu crtežu/slici. Objasnite učenicima kako i ovi dijelovi slike koji nisu obojeni zapravo nose određeni oblik i formu. Neka učenici definišu oblike i forme nastale od neobojenih dijelova slike

Neka učenici tehnikom akvarela naslikaju predmete koje najviše vole, one koji govore nešto o njima, njihovom identitetu i podrijetlu. Ohrabrite ih neka ostave neke dijelove neobojene. Neka razmislite o oblicima koje tvore neobojeni dijelovi slike. Neka Vam daju prijedloge na šta ih podsjećaju neobojeni oblici slike?

➤ **Podijelite umjetnička djela učenika nastala kao rezultat kreativnog zadatka sa Bridging Histories na temu "Ja sam iz..."**

Elementi likovnog jezika: BOJA

Naziv djela: "Učenica"

Tehnika: ulje na kartonu

Godina nastanka: 1951.

Tonski kvalitet boje

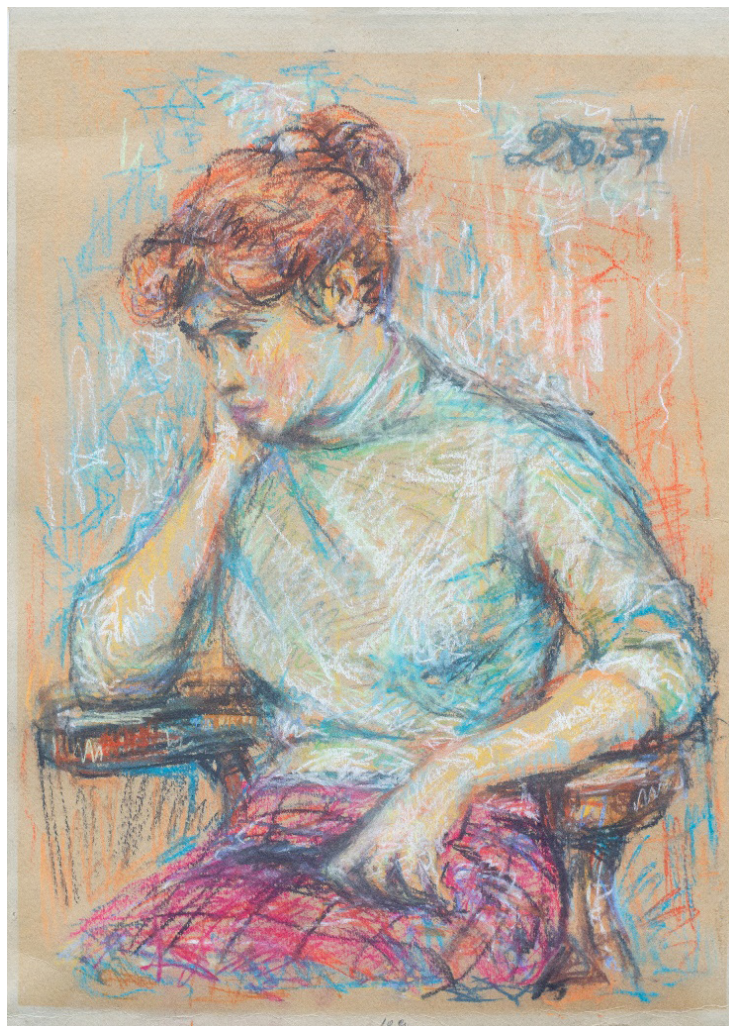
Obrazovni ishodi vježbe: nakon ove vježbe učenici će razumjeti tonsko gradiranje boje i bit će u mogućnosti upotrijebiti ga praktično u svom likovno - kreativnom radu.

Na času na kojem sa učenicima obrađujete nastavnu jedinicu boje, kao jednog od likovnih elemenata, razgovarajte sa učenicima o bojama koje prepoznaju ovoj Beljkašićevoj slici. Pitajte ih koja boja dominira na slici. Zatim ih pitajte koliko tonova plave boje prepoznaju na njoj. Da li je određeni ton plave boje korišten kao konturna linija za označavanje obrisa djevojke za stolom.

Neka učenici do sljedećeg časa, razgovaraju sa starijim članom svoje porodice (djedom, bakom, strinom ili starijim porodičnim prijateljem). Neka pokušaju saznati neku anegdotu sa jednog od porodičnih blagdana ili rođendana. Neka naslikaju člana porodice sa kojim su razgovarali u veselom raspoloženju dok su pričavali anegdotu. Neka se koriste toniranjem boja u bojenju portreta.

👉 ***Podijelite umjetnička djela učenika kao rezultat kreativnog zadatka sa Bridging Histories na temu "Porodična historija"**

Komplementarni kontrasti boja

Naziv djela: “Ridokosa u enterijeru”

Tehnika: suhi pastel

Godina nastanka: 1959.

Obrazovni ishodi vježbe: nakon ove vježbe učenici će usvojiti pojam komplementarnog kontrasta, znat će nabrojati parove komplementarnih kontrasta boja i koristiti ove kontraste u likovnom izražavanju.

Kada budete obrađivali nastavnu jedinicu kontrasta boja, razgovarajte sa učenicima o toj temi na osnovu slike “Ridokosa u enterijeru”. Objasnite im šta su to komplementarni kontrasti i na koji način je na ovoj slici Beljakašić iskoristio narandžastu podlogu papira kako bi istakao plavu bluzu ridokose djevojke. Neka učenici usvoje parove komplementarnih kontrasta: plava – narandžasta, žuta – ljubičasta i zelena – crvena. Objasnite im kako ove boje kada se postave jedna pored druge se vizuelno ističu i da su to najčešće u historiji umjetnosti koristili Francuski impresionisti.

Neka učenici razmisle o tome koga bi danas mogli usrećiti: druga iz klupe, člana porodice ili rođaka. Monogo ljudi je svakodnevno tužno iz različitih razloga i bilo bi lijepo nekome uljepšati dan sa vedrom slikom na kojoj će se prikazati komplementarni kontrasti boja. Neka učenici naprave djelo slikarskom tehnikom, razmišljajući o tome koji sadržaj slike bi oraspoložio osobu kojoj žele pokloniti svoju sliku.

➤ **Podijelite umjetnička djela nastala kao rezultat kreativnog zadatka sa Bridging Histories na temu “Nosioci promjena”**

Elementi kompozicije: SIMETRIJA

Naziv djela: “Venecija”

Tehnika: akvarel

Godina nastanka: 1960.

Obrazovni ishodi vježbe: učenici će usvojiti i razumjeti pojmove simetrije i geometrijske perspektive.

Zajedno sa učenicima analizirajte likovne elemente koji tvore simetriju na kompoziciji “Venecija”. Ukažite učenicima na fokalno žarište slike – sunce – u kojem se sastaju sve paralelne linije kojima je umjetnik kreirao geometrijsku perspektivnu na slici. Ova slika Vam može poslužiti i da učenicima pojasnite geometrijsku perspektivu. U odnosu na paralelne linije kojima se tvori iluzija dubine prostora, neka učenici identificiraju oblike koji su jednaki sa lijeve i sa desne strane.

Razgovarajte sa učenicima šta je to što bi poboljšalo kvalitet života u Vašem gradu: bolja čistoća ulica, veća količina zelenih površina i drveća, više igrališta u centru grada i periferiji... Zatim ih pitajte šta je to čime bi oni lično mogli doprinijeti pozitivnim promjenama u Vašem gradu: podizanju svijesti o gradskoj ekologiji među vršnjacima, iniciranjem peticije kod lokalnih nadležnika za izgradnju novog parka, gradskog šetališta ili dječijeg igrišta. Neka učenici za kreativni zadatak naprave vesele čestitke sa ohrabrujućim porukama. Organizujte školsku posjetu domu za nezbrinutu djecu ili udruženju djece s teškoćama u razvoju iz Vaše lokalne zajednice. Neka učenici poklone svoje čestitke manje privilegovanoj djeci.

➤ **Podijelite umjetničke radove učenika nastale u okviru ovog kreativnog zadatka sa Bridging Histories na temu “Nosioci promjena”**

Elementi kompozicije: PROPORCIJA

Naziv djela: "Autoportret"

Tehnika: ulje na kartonu

Godina nastanka: 1954.

Obrazovni ishodi vježbe: Učenici će nakon ove vježbe usvojiti pojmove proporcije i odnosa veličina te će ove tehnike izgradnje kompozicije upotrijebiti u praktičnoj izradi crtanog/slikanog portreta.

Definišite učenicima proporciju i odnose veličina onako kako se koriste u umjetničkim djelima. Na primjeru ovog autoportreta pokažite im kako je prirodna linija podjele ljudskog lica na dva jednaka dijela nos. A kako se horizontalno može podijeliti na tri polja koja obuhvataju sljedeće dijelove lica odozgo prema dole: čelo i obrve, od očiju do korijena nosa i usta sa vrhom brade.

Neka učenici za sljedeći čas načine portret jednog od starijih ukućana iz vremena kada je ta osoba bila mlada. Neka od člana porodice zatraže fotografiju iz mlađih dana i zamole da im se ispriča u kojim uslovima je ta fotografija nastala (proslava, druženje sa prijateljima ili rođendan). Koristeći se fotografijom neka nacrtaju portret ukućana iz mladosti vodeći računa o proporcionalnim odnosima između dijelova lica. Potstaknite učenike da saznaju od tog člana porodice da li su ponosni na nešto što su uradili. To može biti nešto pozitivno za njih osobno, ili za zajednicu u kojoj žive.

➤ **Podijelite umjetničke radove učenika nastale u okviru kreativnog zadatka sa Bridging Histories na temu "Nosioci promjena"**<https://bridginghistories.com/> ili "Porodična historija"

 UMJETNIČKA GALERIJA
BOSNE I HERCEGOVINE

ugbih.ba

artseeugbih.com

 [art_see_ugbih](https://www.instagram.com/art_see_ugbih)

 BRIDGING
HISTORIES
learn. make. share.

bridginghistories.com